citauerit maiorē grām ac feruentiorē
caritatē a dño obtinebit. Si quis vo
lapſus eſt in carnalia peccata vel alia
crimina: non tamen multa. redeat ad
ↄſcientiā ꝛ p opa penitētie ꝛ lacrimaſ
ſatagat ſua facinora emēdare. Siquiſ
autē in multa crimina eſt ꝓlapſus. ꝛ
multa pctā enormia ꝛ turpia ſe depre-
hendit ↄmiſiſſe. ꝛ longo tēpe in his ꝛ
in alijs vicijs quibuſcunq̧ pſeuerasſe
nec talis debȝ deſperare ſed ex toto cor
de ſe debet ad dñm p penitentiā ↄuerte
re. Et quanto ſe ↄſpexerit ↄtra ſuū cō-
ditorem magis deliquiſſe. tanto p po-
tiora penitentie opa ac lacrimaꝝ com-
punctionem laboret deo ſatiſfacere. ꝛ
de cetero a ſimilibꝰ cauere. ꝛ in bonis
actibꝰ vſq̧ ad finem vite pſeuerare. ſi
ſic egerit. ꝓculdubio veniam peccatoꝝ
et gratiam a dño obtinebit ꝛ ↄſequet̃.

D Et notandū etiam ꝙ verus pe
nitens nihil pdit de tpe. p ſatiſfactōeȝ
recupat tempus pteritum. p bona ope
ra cuſtodit ꝛ tenet tempus pſens. futu
rum vero tempus p bonum ꝓpoſitū ſeu
voluntatē. Quod ꝓbat beatus Bern̄.
ſic dicens. Uerus penitens de tpe ni-
hil pdat pteritum recupat p ſatiſfacti
onem. ꝛ pſens tenet p bonā opatōem
ꝛ futuꝝ p immobilem voluntatē. Sic
igit̃ habemus de penitentia ꝛ eius pti-
bus videlicet cōtritione. ↄfeſſione. ꝛ
ſatiſfactione ꝛ de circūſtantijs tangen
tibꝰ ipāȝ pniam ꝛ eius ptes. Filius

Q Onſidero vim penitētie. ꝛ quo-
dam tremore ↄcutior eo ꝙ plu-
res penitētes poſt ↄuerſionē ſuam ad
deum p introitū ordinis. habitū reli-
gionis aſſumentes. minus diſcrete ſe
habent. nam p immoderata ieiunia ꝛ ī
diſcretas vigilias ſeu alias caſtigatio
nes corpus ſuum nimis affligētes non
nunq̧ dolorē capitis ꝛ corpis debili-
tatem incurrunt vel etiā ſenſum rōnis
pdunt. ꝛ p ↄſequens efficiunt̃ ſibi ꝛ a
lijs inutiles. ad hoc cauendū rogo te.
vt de virtute diſcretionis me inſtruere
velis vt in his que agenda ſunt ſp cau
tus ꝛ circumſpectus eſſe poſſim.

Capitulum. V. Pater. E

D E diſcretiōe ſu
per qua petis informari ſcire
debes ꝙ hec virtus vicȝ diſcre
tio omni volenti deo ſeruire multū eſt
neceſſaria. maxime tamen penitētibꝰ
et nouiter conuerſis ad viam ſalutis.
nam ſunt nonnulli. qui poſt multa pec
cata ſtatum religionis aſſumētes opa
penitentie aggrediunt̃. ꝛ ſeipos per
abſtinentiam nimiaȝ vigilias ieiunia
ac ceteras caſtigatōes corporales. in-
diſcrete affligūt. ꝛ ſic corpore debilita
to vires ad bene agendū in ipis defici
unt. nonnunq̧ etiam ſenſus amittunt
ſpiritus extinguitur ꝛ totus ſpiritual'
profectus diſſipat̃. hec vero indiſcre-
tio oritur ex feruore ſpiritus. queȝ no
uelli ꝛ nouiter ↄuerſi habent ꝛ a bona
voluntate ſm quā etiā ſepe regunt nō
ſm rationem. nam tales volētes pro
ſuis exceſſibus ſatiſfacere domino ſe
metipos p indiſcreta opa penitentie
afficiūt ꝛ hoc iō faciūt. qꝛ p talia fac-
ta putāt ſe placere ſeu obſequiȝ deo ſe
pſtare ſȝ qcūq̧ talibꝰ pplexis laq̄is ſe
circūdatū ſenſerit. ſciat eē hoc tēptaci
onē diaboli ſubtilē. ipe enī hoſtis ān̄ti
quus laborat. vt p vitiū indiſcretōis
tollat de corde hōis dilectōȝ dei. ꝛ bo
ni opis effectū. F De quo. b. ber.
ſic dicit. Nō hȝ calidus hoſtis machi
namētum efficacius ad tollendam de
corde dilectionem. q̧ ſi efficere poſſit
vt in eo incaute ꝛ non cum ratione ā-
buletur. vbi autem vehemēs feruor et
emulatio. vbi maxime diſcretio neceſ
ſaria eſt. que eſt ordinatio caritatis.

diſcretio non tam virtus eſt quã que-
dam moderatrix affectuũ ⁊ morũ doc
trix. Vñ qui in diſcretõe cõuerſat̃. ſu
am ipſius ſalutem operatur. Hec ber.
Neceſſe igit̃ eſt vt cauti ⁊ circũſpecti
ſimus tam in cauendis malis ꝙ̃ in a-
gendis bonis. vt noſtra facta ſorcian
tur bonum finem. Unde beatus greg.
iiij. morali. di. Sepe eñ qđ bono ſtudi
o gerimus dũ diſcernere negligimus
quo iudicentur fine neſcimus. ⁊ non
nunꝙ̃ hoc fit reatus criminis. qđ pu
tatur cauſa virtutis. vnde neceſſe eſt.
vt nõ ſolũ intueamur quid agimus.
ſed etiam cũ quanta diſcretõe peraga
mus. primũ quidẽ. ne mala quoquo-
modo agamus poſtmodũ vero ne bo-
na incaute faciamus. Hec gre. Qui
cunꝗ ergo operatur opus bonum in-
diſcrete vltra vires corpus ſuum af-
fligendo. magis peccat ꝙ̃ meret̃. te-
ſtatur hoc beatus bernardus qui dicit.
De rapina holocauſtũ offert. qui ni-
mia egeſtate vel ſomni penuria corp⁹
ſuum imoderate affligit. Et Caſſian⁹
in collationibꝫ patrũ magis aũt pec-
cat ꝙ̃ meretur. qui vltra vires ſuas bo
num operatur. ❡ Quaꝫ ſit vero
periculoſum indiſcretiõis viciũ di.
Beatus bernardus in epiſtola ad Car
thuſ. Sunt namꝗ corporalia exerci
cia in quibꝫ neceſſe eſt corpus labora
re. ſicut ſunt vigilie ieiunia ⁊ alia hu
iuſmodi. que ſpiritualia non impedi-
unt. ſed adiuuant ſi cũ rõe ⁊ diſcretio
ne fiant. que ſi ex indiſcretõnis vicio
ſic agant̃. vt vel deficiẽt ſpiritu vel lã
gueſcente corpe ſpiritualia ĩpediãt̃.
qui ſic ẽ corpi ſuo faciẽs afflictõꝫ. tu
lit boni opis effectũ. ſpiritui affectum
proprio exẽplũ. do honorẽ. ſacrilegus
eſt ⁊ horũ oĩm in deo reus. tamen ali-
quãdo affligẽdũ eſt corpus. ſed ꝯterẽ
dum. qꝛ modus in omnibꝫ eſt haben-
dus ꝓpter quod ad modicũ. ſed tñ nõ
in concupiſcẽtijs cura carnis gerẽda
eſt. agenda vero ſobrie ⁊ cũ ſpirituali
quadã diſciplina vt neꝗ in modo ei⁹
neꝗ in qualitate neꝗ in quãtitate ap
pareat aliquid. quod nõ deceat ſeruuꝫ
dei. nõ ſolũ in hoc ſed ⁊ omnem vitaꝫ
noſtram. quamuis hominibꝫ occultaꝫ
exhibere debemus ſanctaꝫ ⁊ honeſtam
omnẽ ꝯuerſatõꝫ noſtram. ſanctis an-
gelis ꝯſpicabilem agere ⁊ delectabile
quãuis inter domeſticos parietes in-
cluſam. Hec bernar. Vñ Abbas yſaac
❡ Corpus infirmũ ſi ſupra virtutẽ
ad opa coegeris obtenebrationẽ ſem
per imponit anime. ⁊ ꝯfuſionẽ magis
ſup inducit. Corpus vero forte ſi oci-
oſitati ⁊ requiei dederis omnis mali
tia pficitur in anima habitante in eo.
Unde maior ẽ omni virtute diſcretio
Hec yſaac. Ex his igitur dictis colli
gere poſſumus ꝙ bona opa magis in
digeant diſcretione ꝙ̃ deuotione. et
quãuis deuotio deum amantis termi
num nõ debeat habere. debet tamẽ ter
minum ⁊ diſcretionem habere opus
bene opantis. De hoc dic̃. beatus gre.
ſic. Nolo vos orare vſꝗ ad tedium
ieiunare vſꝗ ad defectum. flectere ge
nua vſꝗ ad debilitatem bona eñ ope
ra nõ tam indigent deuotõe ꝙ̃ diſcre
tiõe. Et beatus bernardus. Sicut nul
lum terminuꝫ vel finẽ debet habere de
uotio amãtis. ſic ſuos terminos ad fi
nes ⁊ vigilias dꝫ habere actio operã
tis. nam virtus diſcretionis abſꝗ ca
ritatis feruore iacet. ⁊ vehemens fer
uor abſꝗ tẽperamẽto precipitat. Hec
ber. Unde quilibet homo corpus ſuũ
cũ diſcretiõe caſtigare debet. ⁊ curam
apud illud negligẽter quaſi circa egro
tum ſibi commendatum adhibere. ad
quod iterum hortatur beatus Bernar
dus ſic dicens. Quia omnis inſtitutõ

animalis hominis circa corpus eſt. ⁊
circa ꝯpoſitõꝫ exterioris hominis .iõ
docẽdus eſt racionabiliter mẽbra ſua
caſtigare. ⁊ inter carnem ⁊ ſpiritũ que
inuiceꝫ iugiter aduerſuꝫ ſe ꝯcupiſcũt
iuſtum ratõis ac diſcretõis habere iu
dicium. nec alicuius eoꝝ iudicio pſo-
nam eoꝝ accipere docendus eſt. ſic ha
bere corpus ſuum ſicut iumentuꝫ com-
mendatum cui etiam multa volenti in
utilia ſunt neganda. vtilia vero etiaꝫ
non volenti ſunt iniũgenda ſic vero de
eo agere ſicut de nõ ſuo ſed eius a quo
precio magno empti ſumus vt glori-
ficemus eum in corpe noſtro. Hec her.
I Igit ſciẽdum eſt tam magnã eẽ
diſcretõis virtutẽ ꝙ ſine illa virtus
põt pfici ⁊ ĩ ſuo vigore pmanere. nec
quemq̃ ad ſtatũ pfctõis ſine illa poſ-
ſe peruenire. De qua habet ĩ ſcda col
latõe abbatis moyſi in hũc modũ. Di
ſcretio ſine q̃ nihil agere omĩno ſcrip
ture auctoritate pmittimĩ ita vt ne ipꝫ
quidẽ ſpirituale vinũ qđ letificat cor
hominis ſine ipi9 ſinamur moderatõe
percipe ſꝫ illud cũ ꝯſilio omnia opera
fac cum ꝯſilio vinum bibe. Et iteruꝫ
ſicut ciuitas muris diruta ⁊ nõ circun
data. ſic eſt vir qui nõ cũ ꝯſilio aliq̃d
agit. Cuius priuatõ q̃ꝫ pnitõſa ſit mo
nacho teſtimonij huius exẽplũ ac fi-
gura declarat dirute eñ ac ſine muris
ꝯpans ciuitati. in hac ſapiẽtia. intel-
lectus ſenſuſq̃ꝫ ꝯſiſtit. ſine quibꝫ nec ĩ
terior noſtra edificari poterit domus.
nec ſpiritales poterũt. diuitie ꝯgrega-
ri. ſecundũ illud Cũ ſapiẽtia edificat
domus. ⁊ cũ intellectu iteꝝ erigit. cuꝫ
ſenſu implent neceſſaria omnibꝫ di-
uicijs ⁊ pcioſis bonis. Quibꝫ maniſe
ſtiſſime declarat. nullã ſine diſcretõiſ
gratia pfecte poſſe vel perfici vel ſtare
virtutem. Et ita tam bea. Anthonij q̃ꝫ
vniuerſoꝝ ſñia diffinitũ eſt diſcretõeꝫ

eſſe que fixo gradu intrepidũ mona-
chum pducat ad deum. ceteraſq̃ꝫ virtu
tes iugiter conſeruat illeſas. cũ q̃ ad
conſũmatõis excelſa faſtigia minore
poſſit fatigatõe ꝯſcẽdi. ⁊ ſine qua mul
ti etiã ꝓpenſius laborãtes pfctõnis
nequiuerũt culmen attingere. Omni
um naq̃ꝫ virtutũ generatrix cuſtos mo
deratrixq̃ꝫ diſcretio eſt. Hec moyſes
abbas. K Notandũ etiã ꝙ ſine
diſcretione virtutes bone eſſe nõ poſ
ſunt. qꝛ p indiſcretionẽ ipſe virtutes
virtutis nomen amittũt. Et iõ ſine di
ſcretione vera bona anĩ. que ſunt vir-
tutes. nec acquiri poterũt nec ꝯſerua-
ri. Ad ipaꝫ etiã ptinet diligẽter atten-
dere q̃ꝫtũ quiſq̃ꝫ quottidie ꝓficiat vel
deficiat ⁊ inualitudineꝫ ſui corpis ſeu
fortitudinẽ ſolerter penſare ⁊ ꝓut vi-
res ſuppetunt ſe ad virtuoſa opa extẽ
dere. iſta ⁊ quedam alia tangit richar
dus de ſancto victore in tractatu ſup
beniamin adoleſcentulo ſic dicens.
Tunc veraciter virtutes credũt eſſe
bone. qñ ſunt nõ ſolũ ordinate ſed eti
am moderate. qꝛ dũ virtutes diſcreti
onis moderamen excedunt. virtutis
nomen amittũt. nam timor ſepe min9
cadet in deſperatõꝫ. dolor minus in a
maritudinem. ſpes ĩmoderata in pre
ſumptõꝫ amor ſupfluus in adulatõꝫ
leticia ſupuacua in diſſolutõꝫ. ira ĩtẽ
pata in furorẽ. In hũc itaq̃ꝫ modum
virtutes in vicia vertũt. ſi p diſcreti
onẽ nõ moderẽt. Vñ apparet patẽter
ꝙ vera bona anĩ ſine diſcretõe nõ poſ
ſunt acquiri nec ſeruari. merito ergo
illa virtus diligit ſingulariter ſine q̃
nulla ꝯqrit nulla ꝯſũmat. L Et
notãdũ ꝙ mlta de diſcretõ e legendo
multa diſcimus audiẽdo. verũtamen
nũquã ad plenũ erudimur ſine experi
entie magiſterio. Primũ g̃ eſt vt ſata
gamus ſingul' virtutibꝫ ſtudiũ freq̃ns

impendere. qđ dū facimus neceſſe eſt
nos ſepius cadere. oportet nos ſepe
reſurgere ꝛ ꝑ freqͤntē lapſum addiſce
re qua vigilātia. qua cautela oporteat
virtutū bona acquirere vel cuſtodire.
ſic dum longo vſu virtutū diſciplina
addiſcit̄ qñqꝫ mens diu exercitata ad
plenā morū diſcretionē ꝑducit̄. Quā
to enī acrioribꝰ temptatōibꝰ vrgemur
quāto crebrioribꝰ periculis exercemī.
tanto ꝑfectius ad diſcretionez erudi-
mur ꝛ ſepe aliarū virtutum damna. di
ſcretōis ſunt lucra. Etiā ad diſcretio-
nem ꝑtinet diligēter attēdere. frequē
ter diſcutere. quantū animus quoti-
die proficiat. vel quātum forte defici-
at. quibꝰ cogitatōibꝰ magis incurſet̄.
quibꝰ affectibꝰ magis tāgit̄. debet nō
ſolū vicia cordis ſed etiā inualitudi-
nem corporis ꝑfecte ꝯgnoſcere ꝛ ſꝫ ꝙ
vnūqđqꝫ exigit ſalutis remedia que-
rere queſita adhibere. ipaꝫ noſſe opor
tet nō vicia ſua. ſed ꝛ gratiarū mune-
ra ꝛ virtutū merita. ſed ꝛ ipa diligen-
ter diſtinguere. ꝛ que ſint bona nature
vel dona gratie ſubtiliter penſare. prō
ptū habere dicit̄. quibꝰ temptatōnum
machinis malignus ſpiritus euꝫ im-
pugnet. quantis ſpiritualiū gaudiorū
ꝯſolationibꝰ habūdet. qꝫ frequēter eū
diuinus ſpiritus viſitet. ꝛ vt totū bre
uiter concludam. Debet diſcretio nr̄a
totū īterioris ꝛ exterioris hoīs ſtatū ꝛ
hītū quātū poſſibile eſt plene ꝯgnoſce
re nec ſolū qualis ſit. ſed etiam qualis
eſſe debeat ſubtiliter querere. diligēter
inueſtigare. Per hāc enī animus aſſi-
due eruditur qñqꝫ ꝑducitur ad plenā
ꝯgnitōꝫ ſui. cūqꝫ animus diu exercita
tus in virtutibꝰ in ꝯgnitōe ſui plene
eruditus fuerit. ad ꝯgnitōꝫ quoqꝫ dei
poterit ſuſtolli. Hec richardus. Ecce
quāta eſt virtus diſcretōis que nō ſo-
lū ꝑuehit ad virtutū ꝑfectōꝫ. verū eti
am ad dei ꝯgnitōꝫ ſiue ꝯtemplationē.
idcirco ab vnoquoqꝫ religioſo ꝛ volē
ti in ſpirituali vita ꝑficere eſt merito
diligenda. Filius.

Hanc diſcretōis virtutē vt audio
omni volenti ꝑficere in religio-
ſa vita multā neceſſariā eē ꝑpendo. ſꝫ
quō quis ad illā ꝑuenire valeat vel ꝑ
quē modū acqrit̄ hec virtꝰ de hoc pe
to informari. Ca. VI Pater

Scire debes qđ
virtus diſcretōis maxime ꝑ
duo acquiritur. Primum eſt diligens
inſpectio exemploꝝ ꝑcedentiū patrū
nā cum nos ſtudioſe legēdo inueſtiga
mus vitā ſanctorum patrū qualiter ī
hoc mundo vixerunt. quid nobis aut
quomodo agendū ſit per eoruꝫ diſcre
tionem. ꝛ exēpla docemur. De hoc be
atus gre. xxviij. mo. ſup illo ṽbo quiſ
tēdit ſup eā lineā ſic dt. Sup hāc enī
terrā linea tēdit̄. qñ electe vnicuiqꝫ a-
nime ad ſūmēdi viuēdi regulā patruꝫ
ꝑcedētiū exēpla mōſtrat̄. vñ ex vita il
loꝝ ꝯſideret. qđ ī ſuis actibꝰ ſeruet. q
tenꝰ reſpectu iuſti limitis tramite. nec
īfra minīa negligēs deficiat. nec vltra
maxīa ſupbiēs tēdat. nec minꝰ coget̄
ſupplere qꝫ ſufficit. nec accipiat pluſqꝫ
acceperit. Ne aūt ad mēſurā quā dꝫ ñ
ꝑueniat aut eādē mēſurā deſerēs extra
limitē cadat. Anguſta quippe porta q
ducit ad vitā ꝛ ille hāc īgredit̄. q ī cū
ctis q agit diſcretōis ſubtilitate ꝑcet
hāc ſollicite coartat̄. nā q ꝑ volupta-
tes ꝓprias ſecura mēte ſe dilatat. āgu
ſte ſibi porte aditū dānat vt ergo huiuſ
terre mēſura ſuet̄ ſup eā diuinitus li-
nea tēdat̄. Quia vt noſtra opa vl̄ mi
nora ꝑficiāt vl̄ maiora moderēt̄. ꝑ ſa-
cra eloqa ſubtilr̄ añ nos ſāctoꝝ vita ex
panditur. et quid nobis ex quantū ſit a
gendum oſtēſa eorū diſcretōe diffinit̄